

Aan:

Tata Steel IJmuiden B.V.
Wenckebachstraat 1
1951 JZ Velsen-Noord

Alleen per email:

omgevingsnieuws@tatasteel.eu

Onderwerp

Participatiereactie Project Heracless-Groen Staal

Uw kenmerk:

Participatieplan Heracless-Groen Staal d.d. 20 maart 2023
Notitie Voornemen Heracless-Groen Staal d.d. 21 maart 2023

Datum

2 mei 2023

Introductie

De Stichting IJmond IJzersterk heeft met genoegen kennisgenomen van het voornemen voor een Project Heracless-Groen Staal. De Stichting IJmond IJzersterk is een relatief nieuwe Stichting in de IJmond met als doel zo snel als mogelijk de (basis)metaalindustrie te vergroenen ten einde de leefbaarheid van de IJmond in de ruimste zin van het woord te verbeteren voor een duurzame, groene en gezonde toekomst van de IJmond en voor- en tegenstanders (mogelijk) te verbinden in positieve ontwikkelingen voor de IJmond. Het projectbesluit van de Provincie Noord-Holland om het Project Heracless-Groen Staal startten achten wij een goede stap voorwaarts en een positieve ontwikkeling voor een versnelde transitie in de IJmond. De Stichting IJmond IJzersterk staat voor de vergroening van Tata Steel, steunt de plannen en staat pal achter het nu gepubliceerde projectplan Heracless-Groen Staal. De Stichting acht dit belangrijk voor de IJmond omdat het huidige productieproces (te) belastend is voor het milieu en de omgeving. Het transitieplan heeft de belofte van veel minder uitstoot van CO₂ en stikstofverbindingen in 2030 en vervolgens naar een klimaatneutraal productieproces in 2045.

Onzes inziens zal wanneer Tata Steel uit de IJmond verdwijnt, dit catastrofale gevolgen hebben voor de sociaaleconomische leefomgeving en structuur alsmede de daarmee gepaard gaande gezondheid in de regio en een groot deel van het gebied van Noord-Holland boven het Noordzeekanaal. De Raad van Leefomgeving en Infrastructuur (RLI), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) geven recent nog aan dat waar mensen wonen waar de sociaaleconomische leefomstandigheden minder zijn, de levensverwachting voor deze mensen ook

minder is¹. Voorbeelden zijn er genoeg op de wereld, denk aan het sluiten van de mijnen in Limburg en de gevolgen die heden ten dage meer dan 50 jaar later nog te ervaren worden. Of de wijk Calton in Glasgow waar de industrie verdween² en het sluiten van Redcar steelplant in Teesside (UK)³. Daarom is de Stichting IJmond IJzersterk een groot voorstander van het vergroenen van Tata Steel IJmuiden maar het moet Tata Steel ook mogelijk worden gemaakt.

Het projectbesluit overeenkomstig de Omgevingswet en de daarmee vereiste participatie is onzes inziens een goede manier om te komen tot een integrale afweging van alle van belang zijnde factoren en daardoor mogelijk een inhaalslag te plegen voor de “verloren” tijd in de afgelopen 2 jaar. Een snelle realisatie van Project Heracless-Groen Staal is van groot belang om ook sneller de voordelen voor de omgeving, de gezondheid van de omwonenden en het milieu in het algemeen te realiseren.

In het navolgende willen we graag een aantal aandachtspunten adresseren zodat deze reeds in een vroegtijdig stadium in de plannen meegewogen kunnen worden. Wellicht zijn dit deels bij Tata Steel bekende facetten, maar aangezien we daar niets over hebben kunnen vinden, hebben we gemeend voor de volledigheid ze toch op te nemen, zodat erop gereageerd kan worden.

Participatieplan

Participatie volgens de nieuwe Omgevingswet is nieuw en daar is natuurlijk niet veel ervaring mee. Vandaar dat het goed is dat input vanaf het allereerste begin wordt meegenomen in het proces. Met het projectbesluit wordt bovendien een integrale afweging gerealiseerd op een complexe transitie.

Volgens de Omgevingswet is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het organiseren van de participatie en het verwerken van de reacties uit die participatie. De initiatiefnemer moet immers aan het bevoegd gezag aangeven hoe er overleg is geweest met belanghebbenden en wat het opgeleverd heeft. De ervaring leert van een ander participatieproces dat het verwerken van de reacties, commentaar en suggesties in een “Reactienota van het Voornemen en voorstel Participatie” veel meer tijd kan kosten dan voorzien. Dat dient ingecalculiseerd te worden in het plan met reservetijd of door participatie voor een volgende stap eerder te beginnen. Daarbij kan het helpen om tussentijds updates over de verwerking van de participatie input te publiceren.

Ten eerste is de Stichting van mening dat er al een mooie en goede basis voor het participatieplan⁴ voor het Project Heracless-Groen Staal ligt. Juist daarom en ondanks andere reacties achten wij Tata Steel zeer wel in staat achten om de participatie op een goede en constructieve manier te

¹ Elke regio telt! Een nieuwe aanpak van verschillen tussen regio's, maart 2023, https://www.rli.nl/sites/default/files/advies_elke_regio_telt_nieuw_def.pdf

² Voxeurop, Arjen van der Horst: “Calton, “de ongezondste buurt van Groot-Brittannië, 27 november 2012, <https://voxeurop.eu/nl/calton-de-ongezondste-buurt-van-groot-brittannië/>, geraadpleegd 30 april 2023

³ Aaron Atteridge, Claudia Strambo, SEI Stockholm Environment Institute: Decline of the United Kingdom's steel industry – Lessons from industrial transitions, July 2021, <https://www.sei.org/wp-content/uploads/2021/07/decline-of-the-steel-industry-in-the-uk.pdf>

⁴ Tata Steel: Participatieplan Heracless-Groen Staal, Tata Steel IJmuiden, 16 maart 2023, https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Projecten/Groen_Staal/Documenten/Participatieplan_Heracless_Groen_Staal.pdf

organiseren en daarop te reageren. Het is ook voor Tata Steel uitermate gewenst om later geen tijd, geld en inspanning te moeten besteden aan formele bezwaren bij de Raad van State. Deze zal ook beoordelen of Tata Steel de participatie naar behoren heeft uitgevoerd. Voor ons zijn dat meer dan voldoende waarborgen. We beseffen evenwel ook dat Tata Steel voor menigeen een controversieel bedrijf en alle plannen met argwaan en wantrouwen worden bekeken. Dat het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Holland, over de schouder van Tata Steel meekijkt om te waarborgen dat alles ordentelijk verloopt is een goede stap. Evenwel gaande het participatieproces zou de Provincie ook kunnen publiceren hoe zij het participatieproces ervaren om een deel van het heersende wantrouwen wellicht weg te nemen.

Gezien de eerste reacties op de participatie zijn we wel van mening dat het wellicht beter is de participatie met diverse groepen belanghebbenden te scheiden. Activisten hebben in het verleden regelmatig de discussie gekaapt door vanaf het begin van bijeenkomsten dominant voorwaarden, eisen en stellingen te poneren. Niet alleen worden daarmee anderen niet erg respectvol geblokkeerd om te luisteren, mee te doen en hun zegje te doen. Het creëert ook een sfeer waar niet-activisten zich onveilig voelen om verder deel te nemen. Activistische groepen hebben reeds een bevoorrechte positie door een regulier overleg met Tata Steel en de Omgevingsdiensten en daarmee al hun eigen kanaal om hun inbreng vroegtijdig naar voren te brengen.

Tata Steel als initiatiefnemer heeft al voorzien dat er vele participatiebijeenkomsten zijn waar omwonenden aan kunnen deelnemen. Ook informatieverstrekking via de website en nieuwsbrieven zijn voorzien. Wat niet is voorzien om na te gaan of alle groepen en omwonenden ook daadwerkelijk bereikt worden. Zo was bij de eerste bijeenkomsten al goed duidelijk dat de jongeren uit de IJmond ontbraken bij de discussie. Participatiebijeenkomsten met inschrijving vooraf kan een barrière opleveren. De Stichting suggereert dat Tata Steel actief zelf bij groepen informatie verstrekt en input ophaalt. Voor jongeren zou men daarbij kunnen denken aan het bezoeken van scholen.

De Stichting heeft gezien dat de bekendmaking voor de eerste participatiebijeenkomsten via advertenties en bekendmaking in de Tata Steel nieuwsbrief verliep. Steeds minder mensen hebben een abonnement op een krant en zien die advertenties niet. Bovendien hebben we in de IJmond te kampen met een tekort aan bezorgers. Zo wordt de huis-aan-huis krant de Beverwijker niet in alle wijken van Beverwijk bezorgd. Als aanvulling zou kunnen worden overwogen om publicaties en berichtgeving ook te verspreiden via publieke en openbare kanalen: stadhuis, bibliotheek, buurthuizen, ... Of zoals in een ander participatietraject, drukwerk op huisadres.

In het vervolg zou men ook kunnen denken om meer bekendheid te geven en daarmee hopelijk deelname en participatie te vergroten door te flyeren in de diverse winkelcentra en weekmarkten in de IJmond. Veel meer moeite om in contact te komen met belanghebbenden en omwonenden zal onzes inziens als positief ervaren worden en zal wellicht kunnen bijdragen aan positievere en constructievere sfeer.

In de participatie moet onzes inziens de menselijke interactie met liefst kleinschalige gesprekken en bijeenkomsten centraal staan. Een suggestie onzerzijds is daarom om specifieke klankbordgroepen te creëren die ook regelmatig met Tata Steel praten over hun inbreng en voortgang van het proces bij voorkeur in een groepsgrootte van maximaal 15 personen. Tata Steel heeft al een dergelijke

werkwijze met hun leveranciers maar niet voor de niet-activistische omwonenden en het lokale bedrijfsleven. Voor deze groepen kan gedacht worden aan selectie van niet-activistische omwonenden die een inbreng hebben geleverd aan het participatieproces en daarmee duidelijk hebben gemaakt ook actief mee te doen maar wel in een veilige strekking.

Wat de Stichting mist en wij zijn niet enigen, is meer specifieke detailinformatie en kentallen over het project Heracless-Groen Steel. Tot nu toe zien we alleen informatie over het project met % verbetering. Maar iemand die iets meer wil weten en nazoeken kan daar weinig mee. Immers een substantieel percentage verbetering van weinig is nog steeds weinig en juist van veel kan heel substantieel veel minder zijn maar ook nog steeds veel overblijven. Vergelijking met bijvoorbeeld normbladen, wettelijke emissie en gezondheidswaarden, of “state of the art”-installaties in de wereld is daarmee niet mogelijk. En daarmee is ook de positie van de nieuwe processen t.o.v. wereldwijd ook niet te maken. Alleen al in de IJmond zijn er vele creatieve en innovatieve ondernemers en ingenieurs, niet dagelijks betrokken bij Tata Steel als leverancier, ook hun inbreng willen geven. We kunnen begrijpen dat vroegtijdige verstrekking van informatie, die nog kan wijzigen wellicht risico's voor de latere bezwaarprocedure met zich mee kan brengen. Tata Steel kan dat ondervangen door dit soort gegevens (nog) geen onderdeel van het formele proces te maken door informele publicatie in presentaties en/of nieuwsbrieven. Als de kentallen nog variabel zijn kan overwogen ze te publiceren als een bandbreedte, waarvan verwacht mag worden dat de kentallen uiteindelijk gerealiseerd worden. Evenwel door dit soort gegevens wel en vroegtijdig beschikbaar te maken, wordt er de mogelijkheid geboden aan deze ingenieurs om zelf hun sommen te maken en Tata Steel alternatieven aan te bieden waaraan men bij Tata Steel wellicht nog niet gedacht heeft.

Hiermee wordt onzes inziens ook een nieuwe groep geïdentificeerd: die van technische experts. De Stichting denkt dat er voldoende experts in de IJmond zijn die graag meedoen, en daarmee veelzijdig kanttekeningen te plaatsen bij de technische plannen en realisatie. Een dergelijke technische “spiegel” kan ervoor zorgen dat het Project Heracless-Groen Staal ook tijdig slaagt.

Op pagina 8 van het Participatieplan⁴ staat het volgende geschreven.

“In de Notitie Voornemen – staan de kaders en randvoorwaarden van de opgaven. Deze geven de ruimte aan om uw reacties en adviezen te verwerken in het project. Dit betekent concreet dat een aantal zaken geen onderwerp voor participatie zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om de keuze voor de productieprocessen en welke fabrieken worden gerealiseerd en welke komen te vervallen.”

We kunnen begrijpen dat Tata Steel hecht aan focus in de discussie. Echter een dergelijke inkadering lijkt het karakter te krijgen van een discussie over “punten en komma's” en bevestigt daarmee een negatieve connotatie. De wereld van de belanghebbenden en omwonenden is een andere dan die van de planmakers. De Stichting ziet nu al dat de fundamentele discussies over nut en noodzaak van een staalfabriek en de gezondheid van omwonenden steeds zullen terugkeren en daarmee ook het project in een brede context zetten. De Stichting is evenwel overtuigd dat velen alleen maar het beste voor de IJmond willen en daar hoort Tata Steel bij. Ons advies is: laat veel meer vrijheid toe bij de participatie. Wees tolerant en niet te strak formeel voor wat alleen in de lopende fase nodig is. Ga discussies over de huidige situatie, over alternatieve procesonderdelen of zaken die horen bij een volgende fase niet uit de weg. Tata Steel kan in een reactienota altijd motiveren waarom men de

suggesties niet oppakt maar het is vooral een blijk dat Tata Steel participatie ook zichtbaar ter harte neemt.

Een onderdeel van het participatieproces is dossiervorming over hoe het proces verlopen is. Onderdeel van deze dossiervorming zijn agenda's, uitnodigingenlijsten, presentielijsten, verslaglegging en notulen/beslispunten van openbare bijeenkomsten en gevoerde gesprekken. Het is daarmee onvermijdelijk dat er in die dossiervorming persoonsgegevens worden vermeld al was het alleen maar de naam van betrokkenen. Nu al wordt daartegen bezwaar gemaakt vanwege "onveiligheid". In lijn met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zou het wenselijk zijn dat aan deelnemers aan bijeenkomsten duidelijk gemaakt wordt hoe persoonsgegevens in het participatieproces worden verwerkt en men een "verklaring" onderschrijft bekend te zijn met deze werkwijze. Voor hen die om wat voor reden anoniem wensen te blijven, moet duidelijk zijn dat men met anonimiteit naderhand in een vervolgprocedure zelf gehinderd kan worden.

Tenslotte, belangrijk is ook de terugkoppeling van hoe Tata Steel en het bevoegd gezag is omgegaan met de reacties. Uiteraard zijn deze in de formele documenten terug te vinden. Formele documenten hebben echter de neiging om beknopt juridisch te worden geformuleerd. Onzes inziens is het juist van belang dat de terugkoppeling over hoe waarden en wensen uit het participatieproces zijn dan wel nog worden verwerkt en/of ingepast in de plannen, gepubliceerd worden in begrijpelijke "Jip en Janneke" taal. Zo'n terugkoppeling in begrijpelijke taal over het proces zou kunnen worden geleverd in een (papieren) huis-aan-huis te bezorgen nieuwsbrief.

Onderzoeksvragen voor de Milieu Effect Rapportage

De primaire drijfveer voor een strategische wijziging van het productieproces bij Tata Steel middels het project Heraclless is de reductie van CO₂-emissies door het staalbedrijf. Met een dergelijke ingrijpende wijziging komt ook de mogelijkheid naar voren om een secundaire doelstelling te realiseren: substantiële vermindering van emissies van gevaarlijke stoffen, vermindering van de overlast met lagere risico's voor negatieve gezondheidseffecten, met name door sluiting van procesinstallaties die overbodig worden. Het is de Stichting duidelijk dat die secundaire doelstelling pas gerealiseerd kan worden als de nieuwe Heraclless procesinstallaties operationeel zijn. Het bestaande bedrijf zal immers voldoende verdienvermogen moeten behouden om de nieuwe investeringen te kunnen betalen. De 3 P's van duurzaamheid: People, Planet, en Profit, moeten immers in balans zijn om maximale effectiviteit te verkregen. Daar is evenwel niet iedereen van overtuigd, en vandaar de roep om vroegtijdige sluiting van de beoogde procesinstallaties. Onzes inziens zou het goed zijn als in het MER volledige openheid en transparantie betracht wordt over de in's en out's van de investeringsfinanciering (inclusief de staatssteun) en het eerst mogelijke moment van sluiting van oude procesinstallaties.

Een tweede algemene opmerking die we zouden willen meegeven is dat er ook duidelijkheid en transparantie is over de gepresenteerde getallen. We adviseren om getalsmatig te werken met de werkelijke absolute waarden van emissies, verminderingen en dergelijke. We ervaren het gebruik van percentages als weinig informatief aangezien we niet weten op welk niveau de absolute waarden zich bevinden. Ook dient er goed gemarkeerd worden wat de scope, het referentiekader en – jaar is. We begrijpen dat van nieuwe Heraclless installaties met nieuwe technologie moeilijk exacte getallen

te geven zijn. In zulke gevallen is het wenselijk om de bandbreedte of de maximale waarde aan te geven. Wat ook van belang is presentatie in het MER van de gegarandeerde ontwerp prestatie-indicatoren. Hiermee ontstaat enige houvast over de wat de nieuwe Heracluss installaties wel en niet kunnen leveren.

Ten derde constateren dat er een keuze is gemaakt voor de Direct Reduced Iron (DRI) technologie gevolgd met vlamboogsmelters van het type Refining Electric Furnaces. DRI-technologie bestaat al lang en is vertrouwde technologie waar redelijk veel informatie en kennis over beschikbaar is. Evenwel REF's zijn bij de Stichting onbekend en informatie is niet te vinden. Gewone vlamboogovens (Electric Arc Furnace EAF) zijn bekende technologie in diverse uitvoeringsvormen maar REF's? Als het geen state of the art technologie in ijzer en staalindustrie is, dan zijn er zeker grotere risico's dat de startup van deze nieuwe Heracluss installaties niet volgens plan verloopt en daarmee pas later gerealiseerd wordt. Het gevolg is ook dat sluiting van oude procesinstallaties daarmee ook later in de tijd plaats gaat vinden. Onzes inziens dient in het MER een goed helder tijdspad te komen met de verschillende go-no go stappen, de risico's die er zijn om het tijdspad te realiseren en aanvullende maatregelen om die risico's af te vangen of te compenseren.

Door Stichting Zeester is gesuggereerd dat de realisatie van project Heracluss gefaseerd uitgevoerd wordt. Elke grotere complexe procesinstallatie wordt bij de start gekenmerkt met kinderziekten aan het begin van de operationele levensduur. Het ware beter om met de helft te starten en de kinderziekten op te sporen en in de volgende fase dat te verbeteren en/of te compenseren. Als het probleem daarbij dat niet (tijdig) voldoende productiecapaciteit gehaald wordt dan kan het productiepat met een standaard vlamboogoven c.q. EAF "van de plank" opgevuld kunnen worden. Het is onduidelijk waarom dat niet zou kunnen. Voor de staalplaat van producten is niet altijd "maagdelijk staal = virgin metal" noodzakelijk. Onzes inziens dient in het onderzoek voor het MER dat dan meegenomen te worden en te worden verklaard.

In algemene zin adviseren wij om in het MER verder te kijken dan de wettelijke vereisten die vanuit nationale en/of Europese wetgeving, nu of korte termijn volgen. Het zou zeer onwenselijk zijn als in de opstartperiode van 2030-2035, nieuwe vereisten boven water komen die aanpassingen noodzakelijk zouden maken. In veel gevallen moet er dan een "end-of-pipe" oplossing aangebracht worden of een aanvullende installatie. Aanvullende maatregelen vereisen over de algemeen extra energie en is nadelig voor de primaire doelstelling: de reductie van CO₂-emissie. Het is onzes inziens aanbevelingswaardig om te anticiperen op mogelijke strengere wetgeving en lagere grens- en/of interventiewaarden in de periode tot 2035. Overlastbeperkende maatregelen zouden daarom vooral al in het huidige project moeten worden meegenomen. Een goed voorbeeld is de DeNox installatie die al is voorzien voor de nieuwe DRI-fabrieken.

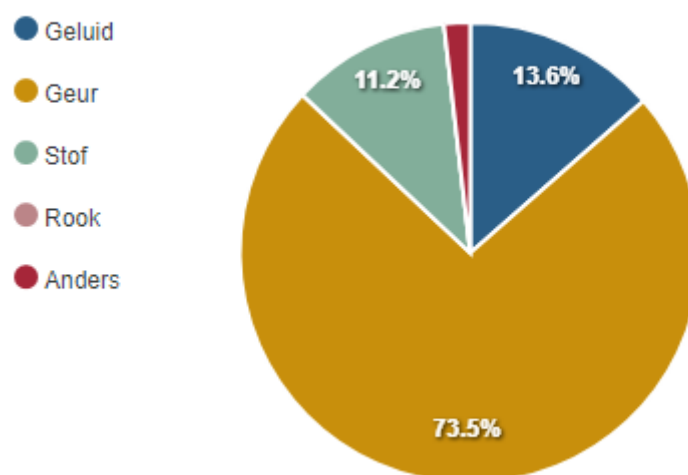
Daar staat tegenover dat de wetgever c.q. de Rijksoverheid duidelijkheid zal moeten verschaffen over welke nieuwe regelgeving is te verwachten vanuit de nationale en/of Europese politiek, zodat de Tata Steel daarop kan anticiperen. Zeker waar er al veel discussie is of de strengere normen van de Wereldgezondheidsorganisatie niet in de wet moeten worden opgenomen. We gaan er daarbij vanuit dat evenwel voor Tata Steel minimaal een gelijk speelveld in Europees verband zal gelden. Strengere eisen zijn kostprijsverhogend en kan ertoe leiden dat de bedrijfsvoering onrendabel wordt in vergelijking met concurrenten. Het laten vertrekken van industrie naar landen

waar de normen en wetgeving veel minder streng zijn achten wij echter pervers. Het klimaat en de CO₂-reductie zijn daarmee ook niet gebaat. Eventuele gezondheidsproblemen in de IJmond exporteren naar het buitenland is voor ons niet acceptabel. De gezondheid van Chinezen en Indiërs is net zo waardevol als die van IJmondnaren. Of dit een onderdeel in het MER kan zijn, is voor ons niet duidelijk, maar de Rijksoverheid en het bevoegd gezag (c.q. de Provincie, Rijkswaterstaat e.d.) zal daar toch iets over moeten zeggen, al was het maar om de contouren van de vereisten en voorwaarden voor de vergunning te schetsen, alsmede de duur van de vergunning.

De meeste klachten uit de omgeving hebben betrekking op geur, geluid en stof, respectievelijk 73,5%, 13,6% en 11,2%. Het ligt voor de hand om in het MER aan deze aspecten goede aandacht te schenken.

Meldingen overlast, totaal

Figuur: Overzicht melding overlast bij de OD NZKG⁵

Het project Heracless introduceert REFs. REFs zijn vlamboogovens waarvan bekend is dat ze veel hoogfrequent geluid produceren dat als zeer hinderlijk wordt ervaren. In het MER verwachten dus ook veel aandacht hoe de overlast van geluid door werknemers en omwonenden wordt aangepakt. Wettelijk geldt dat voor industriële bronnen een maximale geluidsnorm van 50 dB(A) in de dagperiode, 45 dB(A) in de avondperiode en 40 dB(A) in de nachtperiode op de gevels van omwonenden. Dat zal genoeglijk bij Tata Steel bekend zijn. Gezien het staalmaken een continue 24/7 proces is zonder onderscheid van dag en nacht, ligt het voor de hand te vereisen dat de geluidsbelasting wordt beperkt tot 40 dB(A) op elk moment en in ieder geval dat de nieuwe Heracless installaties geen nieuwe extra geluidsbelasting gaan opleveren. In het MER zou daarom moeten worden aangegeven hoe de afscherming van nieuwe geluidsbronnen wordt aangepakt.

⁵ Website van OD NZKG: <https://loket.odnzk.nl/data-visualisatie-tata-steel/>, geraadpleegd 30 april 2023.

De overlast door stof en met name de grote zorgen over de gezondheidsrisico's heeft de gemoederen in de omgeving van Tata Steel aardig verhit. Het is dus overduidelijk dat hier dus ook veel aandacht aan geschonken moet worden.

Met betrekking tot grof stof zijn er nu drie onderzoeken van het RIVM naar de depositie van grof stof in de IJmond⁶. Alhoewel het RIVM zijn best doet om met een "geavanceerde" meetmethodiek uitspraken te doen, is de enige uitspraak dat er in de IJmond verhoogde tot zeer verhoogde waarde van gevaarlijke stoffen in het grof stof te vinden. Echter de metingen bieden, wat betreft het trendmatig verloop, gezien de grote variabiliteit in de omgevingsfactoren, geen duidelijk beeld en dat is ook niet te verwachten tenzij emissies een orde van grootte veranderen. Daarom achten we de depositie meetmethodiek niet goed geschikt om te gebruiken voor het effect te meten van milieumaatregelen. T.a.v. project Heracless wordt het daarmee lastig om het effect van de nieuwe Heracless installaties op grof stof depositie achteraf te meten. Toch is het gewenst dat in het MER aandacht wordt geschonken aan een indicator voor grof stof in relatie tot de nieuwe Heracless installaties.

De nieuwe Heracless installaties gaan als tussenstap DRI (direct reduced iron) pellets produceren. DRI-pellets zijn door hun poreuze structuur zeer reactief en kunnen na verloop van tijd desintegreren. Het is ons onduidelijk hoe het transport en de tussenopslag van DRI is geregeld. Daarmee is ook onduidelijk of bij het transport van DRI-pellets ook nieuwe grof stof emissies aan de orde zijn. Vlamboogovens zijn niet gevrijwaard van stofproductie al naar gelang het toegepaste ontwerpprincipe. Het is ons dus ook onduidelijk hoe REFs op dit gebied presteren. In het MER verwachten we een overzicht van welke stofproductie er verwacht wordt en welke maatregelen er worden genomen om emissies te vermijden.

Fijnstof is een ander verhaal. Grof stof verspreid zich slechts over korte afstand. Fijnstof kan echter grote afstanden overbruggen. Het RIVM meldt dat "gemiddeld twee derde van de fijnstofconcentratie kan worden toegeschreven aan buitenlandse bronnen"⁷. Daarnaast zijn er naast industriële bronnen ook vele andere bronnen. Tata Steel meldt: "Op basis van de meetgegevens van 2019 uit het Datarapport luchtkwaliteit IJmond[1] (uitgevoerd door de Omgevingsdienst NZKG) is de bijdrage van Tata Steel aan de fijn stofconcentratie in de IJmond circa 24 procent"⁸. De daarbij behorende tabel maakt alles nog eens veel duidelijker.

Gemeten jaargemiddelde concentraties 2019	PM10	PM2.5	
Gemiddelde stof concentratie IJmond	20,8	11,6	ug/m ³
Landelijke achtergrond meetstation de Rijp	15,2	11,9	ug/m ³
<i>verschil</i>	5,6	-0,3	ug/m ³
<i>Bijdrage Tata op luchtkwaliteit IJmond (90% van lokale bijdrage)</i>	5,1		ug/m ³
	24%	-2%	

⁶ RIVM, Depositie metingen in de IJmond, <https://www.rivm.nl/tata-steel/depositiemetingen-ijmond>, geraadpleegd 1 mei 2023.

⁷ RIVM, Luchtkwaliteit, <https://www.rivm.nl/fijn-stof/luchtkwaliteit>, geraadpleegd 1 mei 2023

⁸ Tata Steel: Blog bijdrage fijn stof aan luchtkwaliteit IJmond, 19 augustus 2020, <https://omgeving.tatasteel.nl/nieuws/blogs/blog-bijdrage-fijn-stof-aan-luchtkwaliteit-ijmond.html>, geraadpleegd 1 mei 2023

Het is daarmee een uitdaging om de invloed van de nieuwe Heracless installaties op de fijnstof concentraties in de omgeving te bepalen. Toch zouden we graag in het MER zien wat het verwachte effect is van de Heracless installaties op fijnstof mede gezien in het licht van de sluiting van andere installaties.

Veel zorg is er bij de omgeving ook over de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) door Tata Steel en de invloed en met name het gezondheidsrisico op de omgeving. Het is onduidelijk welke emissies van ZZS er wellicht met de nieuwe Heracless installaties ontstaan maar ongeacht dat dienen onzes inziens dienen de nieuwe Heracless installaties zodanig ontworpen te zijn dat er geen nieuwe emissies van ZZS naar buiten treden. In het MER dient daar goede aandacht aan te worden geschonken.

Vlamboogovens trekken veel stroom en hebben nog veel hogere inschakel stroompieken. Het is ons onbekend welk elektrisch vermogen de Heracless REFs zullen vragen, maar we verwachten dat het in de orde van een paar honderd MW zal liggen. Wat wel duidelijk is dat zonder speciale voorzieningen de REFs het elektrische net zullen beïnvloeden. In het MER verwachten terug te vinden welke maatregelen hiervoor worden genomen en dat de maximale netspanningfluctuaties binnen de geldende marges blijven voor elektrische consumentenapparatuur.

Met betrekking tot de meetbare effecten van alle maatregelen m.b.t. de Heracless installaties is het gewenst om voorafgaand aan de controle van de nieuwe Heracless installaties voordat deze in gebruik worden genomen een 0-meting uit te voeren en te vergelijken met meting(en) gedurende daadwerkelijke productie. Zoiets zouden we graag zien terugkeren in het realisatieplan.

Samenvattend

Als Stichting staan we positief tegenover het Projectbesluit omdat het de transitie bij Tata Steel (en dus ook in de IJmond) kan ondersteunen en mogelijk versnellen. De informatie op detailniveau over Project Heracless-Groen Staal is echter tot nu toe te beperkt en dat zou (veel) uitgebreider transparant moeten. Openheid en transparantie is essentieel om vertrouwen in een gezonde duurzame toekomst bij de omgeving te creëren en/of herstellen. Het helpt ook om vroegtijdig problemen op te sporen en indien mogelijk te verhelpen. Niemand is gebaat met vertragende langdurige procedures. Het realisatieproces moet juist sneller om de milieu- en gezondheidswinst sneller te realiseren.

Als Stichting willen we graag direct betrokken blijven bij het project en staan we open om deel te nemen aan bijeenkomsten en overleggen. Met onze deskundigheid op specifieke gebieden zoals bijvoorbeeld elektronica en besturingstechnologie, zorgwekkende stoffen, energietechniek en meettechniek willen we graag meehelpen om het project te realiseren. *We staan dus graag op Uw verzendlijst.* Ook ontvangen we graag nieuwe documentatie en informatie zodra deze publiekelijk beschikbaar komt.

Stichting IJmond IJzersterk
Luuk Klaassen
Adrie Winkelaar
Wim Moonen